

Retrats íntims de la guerra d'Agustí Centelles

El Palau Solterra exposa 44 imatges adquirides el 2010

JOSEP PASTELLS
TORROELLA DE MONTGRÍ

El Museu de Fotografia Contemporània Palau Solterra de Torroella de Montgrí exposa fins al 7 de desembre *Retrats de guerra*, una mostra formada per 44 de les 110 còpies incloses en una de les col·leccions que Agustí Centelles va regalar en vida a un dels seus fills. Les imatges, captades durant la Guerra Civil i positivades amb nous enquadraments pel mateix autor, van ser adquirides per la Fundació Vila Casas l'any 2010, poc després que els descendents de Centelles, els germans Sergi i Octavi, venguessin al ministeri de Cultura l'arxiu del seu pare.

Les còpies exhibides a Torroella, custodiades per l'Arxiu Fotogràfic de Barcelona, "se centren més en les persones que en els fets", afirma Daniel Giralt-Miracle, comissari de l'exposició. Efectivament, molts dels retrats tenen el valor de l'espontaneïtat: Companys tapant-se mitja cara amb un mocador, el març del 1936, mentre torna a Barcelona procedent del penal del Puerto de Santa María per prendre de nou possessió del càrrec de president de la Generalitat; el mateix Companys, setze mesos després, bevent a galet d'una bóta al front d'Aragó; l'ampli somriure del pilot Jesús García, el *Diable Roig*, al camp d'aviació republicà de Sarinyena; milicians escrivint cartes...

Agustí Centelles - "el primer gran reporter fotogràfic del país", segons Giralt-Miracle - detecta l'instant precís i, si cal, es col·loca en primera línia per captar amb la seva Leica imatges que dialoguen amb l'espectador per mostrar-li fragments de vida, la part més humana de la guerra. Paradoxalment, com a cronista, el mou el desig d'acostar-se a l'essència del conflicte, en detriment del que és anecdòtic. Per això fotografia un milicià acomiadant-se de la seva família a Barcelona abans de sortir cap al front; o un grup de dones, al cementiri de Lleida, en el moment de reconèixer els cadàvers dels seus familiars després d'un bombardeig; o el dirigent anarquista Buenaventura Durruti abans de marxar cap al front de Madrid, on moriria el 20 de novembre del 1936.

Són imatges que justifiquen que Centelles hagi estat comparat amb Cartier-Bresson i Robert Capa,

Espontànies
"Se centra més en les persones que en els fets", diu el comissari, Giralt-Miracle

Essència
Retrata el president Companys i altres líders i també gent anònima

mestres del fotoperiodisme que reprodueixen la realitat amb força expressiva, intuïció i sensibilitat, amb intenció estètica.

L'exposició inaugurada dissabte al Palau Solterra consta de cinc capítols, dividits temàticament en funció dels retratats: el president Companys, polítics, militars, dirigents revolucionaris i ciutadans anònims. Les imatges de la lluita al carrer s'alternen amb les del front i amb les de mítings de líders revolucionaris. Josep Tarradellas, Joan Casanovas i Carles Pi i Sunyer comparteixen espai amb comandants i coronels de les forces republicanes; els líders de la CNT, el PSUC i el PCE, amb milicians i vídues de soldats caiguts.

En esclatar la guerra, Centelles col·laborava amb les agències AP, Havas, Fulgur i Keystone. Les seves imatges, difoses als setmanaris gràfics *L'Illustration*, *Newsweek*, *Le Patriote Illustré*, *Regards* i *Life*, són un testimoni gràfic imprescindible del segle XX. ■

Companys al míting de la Dona Antifeixista a la Monumental, el 7 de març del 1937. AGUSTÍ CENTELLES